

INTERVIEW

Alex Polfliet: 'Sabotage van Doel was duidelijk een inside job'

Apache, 5 augustus 2024 Karl van den Broeck

In een nieuw boek legt energiespecialist Alex Polfliet de gebrekkige veiligheidscultuur bloot in de Belgische nucleaire sector.

Precies tien jaar geleden leidde een sabotage-actie in de kerncentrale van Doel bijna tot een kernramp. In een onthutsend boek beschrijft energiespecialist Alex Polfliet de gebeurtenissen van toen. Hij legt de gebrekkige veiligheidscultuur bloot in de Belgische nucleaire sector. Zo konden IS-terroristen ongestoord werken in de kerncentrale van Doel. Een terugkeer naar kernenergie, zoals formateur Bart De Wever wil, is volgens hem een gevaarlijke (en dure) optie.

In een vorig leven (2000-2003) werkte **Alex Polfliet** op het kabinet van staatssecretaris voor Energie **Olivier Deleuze** (Ecolo) in de paars-groene regering-Verhofstadt I. Hij schreef toen mee aan de beruchte wet op de kernuitstap die nog altijd van kracht is. Daarna richtte hij zijn eigen firma op en groeide hij uit tot een van de meest gerenommeerde (groene) energie-experts van het land. Hij is ook bestuurder bij **Bond Beter Leefmilieu**.

Enkele weken geleden kwam hij nog in het nieuws toen hij in een vrije tribune brandhout maakte van de plannen van formateur **Bart De Wever** (N-VA) om voor acht gigawatt aan nieuwe kerncentrales te bouwen.

Alex Polfliet: 'Wie vandaag pleit voor nieuwe kernenergie is een luchtfietser en een dogmaticus'

"Een kerncentrale kan vandaag niet meer gebouwd worden zonder dat de overheid de nodige financiële garanties en forse subsidies geeft", schrijft hij. En: "Hoe ga je aan Europa uitleggen dat we enerzijds 30 miljard euro gaan besparen en ons tegelijk tot een gigantische bijkomende nucleaire factuur engageren? Ter info: acht gigawatt aan kernenergie kost minstens 120 miljard euro."

Bovendien zal het uranium dat nodig is om de centrales te doen draaien gehaald moeten worden uit landen als Rusland. Zijn conclusie: "Wie vandaag pleit voor nieuwe kernenergie is een luchtfietser en een dogmaticus."

In het opiniestuk rept Polfliet niet over een ander doorslaggevend argument tegen kernenergie: de veiligheid van de kerncentrales. Dat doet hij wel in zijn nieuwste boek, *De sabotage van Doel 4*, dat vandaag (5/8) verschijnt. In dat boek gaat hij op zoek naar de ware toedracht van de sabotage van Doel 4, tien jaar geleden, op 5 augustus 2014.

In een eerste hoofdstuk reconstrueert hij de gebeurtenissen en toont hij glashelder aan dat de sabotage een *inside job* moet zijn geweest. Ze kan alleen zijn uitgevoerd door mensen die de kerncentrale goed kenden. Ondanks jarenlang spoorwerk van politie en justitie werd(en) de dader(s) nooit gevonden. Polfliet plaatst grote vraagtekens bij dat onderzoek.

'Diverse rapporten van het FANC hebben aangetoond dat er een ernstig gebrek aan veiligheidscultuur heerste in de kerncentrales, maar ook in het centrale bestuur van Engie Electrabel'

Erg verontrustend is ook de vaststelling dat een aantal personeelsleden die werkten voor onderaannemers later opdoken bij **Islamitische Staat** in Syrië. "Diverse rapporten van het **FANC** (Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle) hebben aangetoond dat er een ernstig gebrek aan veiligheidscultuur heerste in de kerncentrales, maar ook in het centrale bestuur van **Engie Electrabel**", zegt Polfliet.

"Het laat zich dus wel raden dat de screening van personeel van onderaannemers zo mogelijk nog meer veiligheidsgaten vertoonde. Zo kon **Ilyass Boughalab** toch starten, ook al had hij toen reeds een strafblad (*Hij werd bij verstek veroordeeld op het Sharia4Belgium-proces, red.*). **Elias Taketloun**, die bevriend was met **Najim Laachraoui**, die zich opblies in Zaventem, werkte ook in Doel."

Energie-expert en auteur Alex Polfliet. (© Alex Polfliet)

Er werden tijdens huiszoeken bij de daders van de aanslagen in Brussel en Zaventem plannen van een (Duitse?) kerncentrale gevonden en een filmpje waaruit bleek dat de terroristen de directeur van het **Studiecentrum voor Kernenergie** (SCK) in Mol schaduwden.

Polfliet vermoedt dat de lakse houding binnen Engie Electrabel het gevolg was van besparingen. Daardoor werden vaste bewakers vervangen door onderaannemers. Als is het "misschien ook een kwestie van zeer menselijke slordigheid".

Dat Engie Electrabel geen gehoor gaf aan de vernietigende FANC-rapporten is nog een onthutsend element in het boek. De vakbonden klaagden de gebrekkige veiligheidsmaatregelen in Mol aan. Diezelfde klacht werd in 2004 al geformuleerd door de Amerikaanse regering (zo blijkt uit door **WikiLeaks** gelekte documenten). Die sprak toen van "*woefully inadequate security precautions*" ("erbarmelijk ontoereikende veiligheidsmaatregelen").

Vergeten rampen

Polfliet klaagt aan dat het debat over kernenergie louter met economische argumenten wordt gevoerd (en die zijn erg wankel, zoals hij in het opiniestuk aantoonde). "Het is niet omdat er niet meer over gesproken wordt dat kernenergie niet langer gevaarlijk en milieuschadelijk is. Toch lijkt het wel een non-issue te zijn geworden."

Volgens hem heeft het te maken met het feit dat het van de ramp in Fukushima in 2011 geleden is dat er nog een grote kernramp gebeurde. De grote kernrampen uit het verleden zijn in de vergetelheid geraakt. "Tsjernobyl kennen mensen misschien nog van de bekroonde televisieserie. Maar Majak, Harrisburg, Sellafield, Vandellors, ... zijn compleet in de plooiën van de geschiedenis beland."

'Zelfs al wordt de levensduur van enkele centrales verlengd, dan nog zullen ze op termijn moeten worden afgebroken en vervangen door nieuwe'

"En daarbovenop is er één constante in alle landen met kerncentrales, ongeacht de aard van het regime: men probeert elk incident of ongeval zo lang mogelijk te verzwijgen en als dat echt niet meer kan, te minimaliseren. Dat gaat ook op voor de sabotage van Doel 4. De opeenvolgende sabotagepogingen (*het ging niet over één poging, maar er gingen meerdere pogingen aan vooraf, red.*) kunnen maar één gemeenschappelijk doel hebben gehad: de reactor raken die in het aanpalende gebouw staat."

Hij ziet nog een bijkomend probleem met de plannen van De Wever. "Zelfs al wordt de levensduur van enkele centrales verlengd, dan nog zullen ze op termijn moeten worden afgebroken en vervangen door nieuwe. Enkel in Doel is nog plaats voor één extra kerncentrale. Waar gaan die overige zeven dan komen? Het afbreken van de huidige centrales is een werf die minstens veertig jaar beslaat."

"Ook het verlengen van de levensduur van de bestaande centrales is niet eenvoudig. De jongste centrales kunnen langer openblijven, maar tegen welke prijs? Tihange 2 en Doel 3 zijn al gesloten en kunnen onmogelijk terug worden heropgestart. De turbines zijn al verkocht en die van Tihange 2 is zelfs al weg."

"De oudste centrales, Doel 1 en Doel 2, beantwoorden totaal niet aan de internationale normen en ook Tihange 1 niet helemaal. Dus ofwel moet men gigantische investeringen doen om er wel aan te voldoen, ofwel treedt België uit WENRA (Western European Nuclear Regulators Association). Dat zou ongelooflijk zijn: dan zet De Wever de veiligheid van zijn eigen Antwerpse bevolking op het spel."

Blijft ook het probleem van het kernafval. België heeft nog niet beslist waar het zijn hoogradioactief afval zal bergen. "Ook financieel klopt de rekening niet. De deal die gesloten

is met Engie slaat enkel op de bestaande centrales en is geplafonneerd op 15 miljard euro. Maar als de centrales langer openblijven komt daar 121 miljoen euro per jaar per centrale bij." Polfliet is trouwens kritisch voor het beleid van ontslagnemend staatssecretaris voor Energie **Tinne Van der Straeten** (Groen) en premier **Alexander De Croo** (Open Vld). "Dat ze onder druk van de energiecrisis de verlenging van Tihange 3 en Doel 4 mogelijk hebben gemaakt, daar kan ik nog inkomen, al vind ik het puur paniekvoetbal."

"Maar de prijs die daarvoor betaald wordt, is gigantisch. Die deal kost ons minstens 6 miljard euro. En daarbovenop wordt het principe 'de vervuiler betaalt' overboord gekieperd, want er geldt voortaan voor Engie een plafond voor de kost van nucleair afval."